

4. tanuló: Fodor András: A vízrenéző (részlet)

Selymes, gyöngyház-színű tó
Tapad a partok sarlójába,
Inog, remeg a víz színén
A tükröződő hegyek árnya.
Az égig ér a tisztaság,
S az ég a csendnek boltozatja:
Az illat könnyű páráként
Lebeg a szürkülő magasba.

És ő csak ül, a vízre néz,
A tó ringatja ráncos arcát,
De átható tekintetét
A víz redői sem takarják:
És zöld tükrében látja ő
A háttal elfödött világot.
S hallja a föld nesztét, amint
A nádasok közt átszivárog.

...

Elment, s a nyári tó színén
Gazdátlan ingnak most a fények,
De az az éles, szürke szem
Még vízre néz, még napba réved,
S előtte újra tündököl
A teljes égbolt tisztasága,
S kitárul földön és vízen
Az ember elveszett világa.

Zene: Albinoni: Adagio

FELHASZNÁLT IRODALOM

Egry József emléke líráinkban, Budapest, 1999.

Egry József Emlékmúzeum, Badacsony, Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága

Egry breviárium, Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága

Bakony – balatoni kalendárium 2003, Veszprém, 2002

Bakony – balatoni kalendárium 1995, Veszprém, 1994

ARANY LAJOS

sajtóreferens, a Fónix főszerkesztője

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Debrecen

TUZA TIBOR

romológus és romapedagógus

Debrecen

Egy költő portréjának vázlata egy versének elemzésével hitelesítve Rostás-Farkas György: Zajló jégtáblák

Tuza Tibor: Rostás-Farkas György bemutatása

„Nem fogom soha elfelejteni, hogy honnan jöttem, nem fogom soha fölgyújtani magam mögött az utat, nem fogok soha elszakadni a gyökereimtől” – vallja a mesterségét és hivatását tekintve újságíró és költő *Rostás-Farkas György*.

Békés megyében, Újkígyóson született 1949. február 28-án. Indíttatását, alkotó munkája lényegét és céljait önmaga így foglalja össze: „Olyan cigány anyanyelvű családban, közösségekben születtem, amely ragaszkodott hagyományaihoz, nyelvi kultúrájához, annak ápolásához és megőrzéséhez. – Perifériára kényszerült életünk és létformánk volt a meghatározó abban, hogy indulatok szabadultak föl bennem. Tollat fogtam – kételyektől és szorongásoktól izzítva, de – tudatos törekvéssel, hogy számos megválaszolatlan kérdésre feleletet kapjak. A mi világunk színeiben és hangulatában is változó, s írásaimban ennél az oknál fogva is megcsendül népem megrázkódtatásokkal teli élete, léthangulata. Úgy érzem, hogy amit századokon át hűen ápolunk, s féltett kincsként őriztünk. Arra most sötét homály borul és kezd örökös feledésbe merülni. – Céloom mindig az igazat írni, s engedni másokat is bepillantani népem történetébe, szenvedéseibe, örömeibe, érzelmvilágába, a mi rejtelmes világunk kincses birodalmába.”

Iskolái elvégzése után a Lapkiadó Vállalatnál dolgozott (1970-1988 között), ahol volt szerkesztő, felelős szerkesztő, főmunkatárs. A magyarországi cigány értelmiség első nagy generációjának más tagjaival együtt 1971-ben Londonban ő is alapító tagja volt a Cigány Világszövetségnek. 1989-től a Cigány Tudományos és Művészeti Társaság elnöke. 1990-től a Magyarországi Cigányok Érdekszövetségének elnöke is. 1993-tól a Kethano Drom (Közös Út) főszerkesztője. 1994-től a MÚOSZ cigány szakosztályának elnöke. A Magyar Írószövetségnek is tagja. A kisebbségi önkormányzatok megalakulásától (1995) kezdve részt vállal a közvetlen kisebbségpolitikai feladatokból is. Így ő volt az első elnöke (1995-1999 között) a budapesti roma kisebbségi önkormányzatnak, egyben az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökségi tagja is. Hatvanadik születésnapja (2009) alkalmából szűkebb pátriájában (szülőfalujában és Békéscsabán), valamint Budapesten is öt méltató rendezvényeken vehetett részt. – Elismerései: Móricz Zsigmond Irodalmi Díj (1984), Köztársasági Érdemrend Tiszti Fokozat Polgári Tagozat (1991), Nívódíj (1992), Budapestért Díj (1994), Kiváló ismeretterjesztő (1995 MTA), Kisebbségért Díj (1998), József Attila Díj (2005), Babits Mihály ösztöndíj (2008), Békés Megyei Kisebbségi Díj (2009).

1989-ben megjelent első lírai kötetének a *Megváltásért – som* címet adta. A magyar nyelvű cím alá odaírta a cigány nyelvű létigét is, ami azt jelenti: „vagyok”. A kettős címet nyert, s egyszerre világolni kezdett: vagyok, értetek is vagyok, a ti megváltásokért is, testvéreim. Ahogyan méltatója először gyanánt megfogalmazta: a költőnek könyvével célja azok szívéhez közelíteni, akikért a kötet íródott: lét peremén élőkért, vergődőkért. Az ebből kifelé törekvőkért. Akik vagy tudnak olvasni, vagy nem, akik vagy vesznek könyvet a kezükbe, vagy sem. Akik pedig önmagukkal, önnön sorsukkal találkozhatnak e kötet minden sorában – önmagáról szólván a költő, testvéreiről is szól. Akik lehetetlen, hogy meg ne torpanának ilyen sorok olvastán, s ne időznének el ilyen mondatokon: „*Élő múltunkat fekete hajkoszorúmban / hordozom tovább, / s lázadást szórok a dobogó szívekbe. / Bosszú, harag, rázzátok fel testvéreim, / mert József Attila éhezik lüktető ereinkben, / s Radnóti szenvedése ordít menthetetlen / életünkért. / Nincs betöltve a megváltók sora, / lézengünk ronccsa nyomorodva, / leghátul maradt sorsunkban.*” (Lármázóknak szülte fiait anyánk). Avagy a *Soha* drámai sorai, amelyeket elsősorban ugyancsak testvéreinek ír, de amelyek címzettje minden nem cigány olvasó is: „*Lábnymokat indultam / keresni / szívetekben akartam / menedékre / lelni / fölragyogtam és / letérdeltem / de magamat / s o h a / föl / nem / szeleteltem.*”

A cigány és a magyar lírát egyaránt gazdagító Rostás-Farkas György a szó köznapi értelmében és a mindennapokban nem lármázó, éppen hogy zárkózott, szerény, mondhatni: szemérmes ember. Lírája is inkább elgondolkodtató, mint felrázó, felzaklató néhány kifejezetten lázítóknak minősíthető versén kívül. Többnyire békés, meleg képeket, érzéseket, hangulatokat közvetít. Ámbár a hatás – ha késleltetve is – a felrázás, a cigány olvasónál az önazonosulás, a cigány identitás vállalása. A költő zárkózott, de nem elzárkózó. Népeinek jövőjét óhajta építeni, népeinek kultúráját megőrizni, de együtt a magyarsággal.

Rostás-Farkas György több munkáját a nem cigány *Karsai Ervin* sógorával közösen alkotta meg. *Dr. Karsai Ervin* (aki a cigány nyelv első doktora) az 1956-os forradalomban való részvétele miatt elszenvedett börtönbüntetése során cigány rabtársaitól tanult meg cigányul, majd az 1970-es évek elejétől foglalkozott néprajzkutatással, ezen belül is a cigány kultúrával, a cigány nyelvvel és annak dialektusaival, a cigányság mondavilágával. Eközben lett barátja *Rostás-Farkas György*, akinek a lánytestvérét feleségül vette. *Karsai Ervin* is elhivatottságának tekinti a cigányság kulturális és társadalmi felemelkedését. Egyik legjelentősebb közös munkájuk a *Cigány-magyar képes olvasókönyv*, ami 1991-ben jelent meg. (*Karsai Ervin*nek már száznál több kiadványa látott napvilágot.)

Rostás-Farkas György kötetei: *Cigány Törzsek Nemzetségek* (1986), *Nomád ősök vándorútján* (1987), *Megváltásért – som* (1989), *A Nap Gyermekei* (1990), *A cigányok hiedelemvilága* (1990), *Ősi cigány mesterségek és szokások* (1991), *Tiétek a szívem* (1991), *Cigányságom vállalom* (1992), *A cigányok története* (1992), *Maladyipe – Találkozás, műfordítások* (1993), *Antoanie de Saint Exupéry: O cino krajoro, fordítás* (1994), *Tumaroj Muj o Jilo* (1995), *Aranyjídón, versek* (1995), *A sündisznó története (é.n.)*, *A békesség zárandokai, versek* (1998), *Kalo Népe* (2000), *Apám meséi* (1993 és 2003), *Jelzőtüzek* (2004), *Európa utolsó vándorai* (2006), *Kertész Imre: Sorstalanság, műfordítás* (2006), *Cigányok hagyomány- és hiedelemvilága* (2007), *Summa Romenge* (2007).

Rostás-Farkas György népe önismeretének, öntudatának erősítését, egységének megteremtését tekinti életcéljának. *Cigány-magyar szótára*, *nyelvkönyve*, *tanulmányai*, *néprajzi füzetek*, *József Attila*, *Nagy László*, *Ady Endre* és mások költeményeinek cigányra fordítása, a *Kis herceg örökszép* sorainak egyidejű megszólaltatása cigány és magyar nyelven mind példadadó misszió vállalását igazolja.

Hatvanévesen (2008 végén és 2009 elején) konferenciák, író-olvasó találkozók, az és az ő tiszteletére tartott rendezvények kapcsán a sajtó számára adott nyilatkozataiban is töretlenül hangsúlyozta kettős, cigány és magyar identitását. (Ahogyan kötetei többségét is, cigány és magyar nyelven adta ki.) Hangsúlyozta továbbá, hogy közös a sorsunk. Mind a magyarországi, mind az európai kisebbségek között a cigányság a legjelentősebb. „Kettős identitású magyar állampolgárként én egyenes utas vagyok, és összefogásra buzdítok.” Arra, hogy a cigányok között se legyen széthúzás, s a cigányok és a magyarok között se. Közös út (kethano drom) az, amin járunk, a cigányság egyedül, önerőből nem tud kilábalni a mocsárból, tanulásra és munkahelyekre van szüksége, a többségi társadalom segítségével tudja megoldani problémáit, egymást segítve juthatunk előbbre.

Arany Lajos: Rostás-Farkas György: Zajló jégtáblák

Sokoldalú közszereplője a kulturális életnek *Rostás-Farkas György*: költő és újságíró, a *Cigány Tudományos és művészeti társaság* elnöke, a *Közös Út (Kethano Drom)* című kisebbségi sajtóorgánium főszerkesztője.

A „szeretném magunkat megmutatni” misszióját vállaló alkotó a népéről azt vallja: „immár hétszáz esztendeje vagyunk mostohagyermekai hazánknak”. Ugyanakkor e szilárd meggyőződéssel él és dolgozik: „a meglevő értékeinkkel nemcsak a magyar kultúra válik színesebbé, gazdagabbá, hanem az egyetemes emberi kultúra is. Ennek az ellentmondásnak a feloldására törekszik munkásságával, embertestvériséggel és embertestvériséget kereső és óhajtó költészetével, műfordításaival, tanulmányaival, egyéb munkáival. Mint a *Cigányságom vállalom* című tanulmánykötetében írja, ő is abban a reményben, szívéből kitéphetetlen bizalomban él és munkálkodik, mint kedves Gandhija, aki mindig remélte, hogy – mint ő maga, *Rostás-Farkas György* írja – „egyszer képes lesz az emberiséget egy baráti ölelésben egyesíteni”. S mint

Saint-Exupéry A kis herceg című, híres filozofikus meséje roma-lovári nyelvre fordításának előszavában vallja: „Egész létem nélkülözhetetlen feltétele, lelkem elengedhetetlen tápláléka a szeretet”.

Harmadik magyar nyelvű lírai kötetében, *A békeesség zárándokai* című kötetben olvasható szép költeménye, a *Zajló jégtáblák* – mint munkáinak számos darabja – egyszerre hordozza a roma élet és sors említett kettősségét, fájalmát és reményét, a szomorúságot és a biztosságvágyat, az élni akarást.

Rostás-Farkas György: Zajló jégtáblák

Bokáig érő sárban
úttalan utakon
vezet gyermekkorom,
mosolyt csalt arcomra
egy szelet kenyér.

Szobánk sarkában
göthösen köhögött
a tüdőbajos remény,
a repedt kályhában
pislákolva égett
hitünk maradék fája.

Künn jajgatott a szél,
benn keresztet vetett
a jeges félelem,
anyánk keze melege
fölolvasztotta szívünk
zajló jégtábláit.

A gyűjtemény címében rejlő út-motívumot – egyúttal Rostás-Farkas György költészetének egyik kulcsmotívumát – ez a verse is tartalmazza, még hozzá kiemelt helyeken. Mindenekelőtt a címben – *Zajló jégtáblák* –, s máris jelentésében: a vízen összefonódva sodródó jégtáblatömeg allúziószerű kép, a peremlétre szorult ember szenvedő, passzív „haladási” módját, pályáját, redukált életlehetőségeit jelzi. A második sorban főismétlésként („úttalan utakon”) felbukkanó út-motívum pedig már átköt az utolsó strófában olvasható konkrét kimondáshoz, hogy ugyanis a vers mélyebb értelmében nem a jégtáblák zajlásáról, hanem a szív zajló jégtábláiról, az ember kegyetlen sodródásáról van szó. Ez magyarázza, hogy a költemény belső rétegében társítható a jelentéshez egy jelentésdúsító mozzanat, hiszen a *zajlik* ige újabb értelme: a forrongás, a szív háborgása éppúgy érvényes itt az „üzenet” szempontjából, mint a sodródás. Szembeszökően utal erre az expresszív, kifejező erejű, szemléletes szókapcsolatok, szavak egész sora: *bokáig érő sár, úttalan utak, göthös köhögés, tüdőbajos remény, repedt kályha, jajgató szél, jeges félelem, a szív zajló jégtáblái*. Ám az értelmezői tudatban a zajlásnak komplett a jelentéstartalma: megőrződik a költeményben a *zajlik* szó legkézenfekvőbb értelme is: a természeti történés, a jégzajlás. Hiszen egyfelől a cím és a vers utolsó sora egyként a természeti képet villantja elénk, mintegy keretbe véve a költeményt, másfelől a versfutam a sárral, a repedt kályhával, a köhögéssel, valamint a Rostás-Farkas György költészetében gyakorta magasra csavart lángnak, szenvedélyesen égő tűznek (1) itt a legkisebb hőfokot jelző felvillantásával, a pislákolással, továbbá a jajgató széllal és jeges félelemmel mindvégig a hideg érzetét kelti az olvasóban: a tél világát idézi. Azaz a zajló jégtáblákat folyamatosan emlékezetünkben hagyja. Ekképp kapcsolja össze a vers a roma ember sorsát – a Babits Cigánydalában oly pontosan megjelenített, szabadságot és kivetettséget egyaránt hordozó vándorsorsot – és történelmi értelmezőjét, a természetet. (A vándorló cigányasszony „a romantika óta, kivált Közép-Európában arcképtípussá lett” mint „a szabadság és bizonytalanság, a társadalmias élet és a természeti lét, a kötetlenség és a kivetettség kettősségének” (2) nomád alakja.) E jelentésket-

tősséggel, jelentésszintézissel a költő a veszélyeztetett lét „szabadságát” állítja elénk. Erre utal az úttalan utak sarában erőltetve menetelés is: a végtelen jelenik meg egyfelől, a béklyózottság másfelől.

Emlékidező, evokatív költemény ez. S időszembesítő, lélektanilag legalábbis az. Az időszembesítést csupán egyetlen nyelvi elem, egy jelen idejű igealak jelzi: a *vezet*, szemben az összes többivel, a múlt idejűekkel (*csalt, köhögött, jajgatott* stb.). Pusztán e jelen idejű igéből következtethetünk arra, hogy a bizonytalanság gyermeklétéből a bizonyosságkereső felnőttlétebe érkezett a felnőtt-létet élő poéta, a szívek felemelését vállaló költőpróféta réved itt vissza a kivetettség gyermekként való megélésének időszakára, s az abban – a gyermeklélek számára – biztonságot nyújtó anyakéz melegére.

A költemény értékszerkezete is kettős: a vándorélet kivetettségét megjelenítő negatív érzelmi töltésű névszók és igék sorára (*sár, úttalan, göthös, tudóbajos, repedt, jajgat, jeges, félelem*, illetve *köhög, pislákol*) jelentésszerűen, nyomatékkal felel – mintegy feledtetve, minden rosszat csitítva, elfeledtetve a gyermekszívben – az anyaelmény pozitív érzelmi hatású, biztonságélményt nyújtó szép kifejezése: a „keze melege”. A kéz melege, amely a forróság képzetét keltve (hiszen fölolvastotta ez a lélekben megélt hőforrás a szív zajló jégtábláit) a költemény télményét nyárrá változtatta át. E hő változtatja át nyárrá a Rostás-Farkas költészetében oly központi szerepű szeretet élményét, hevét – nem pedig a tűz, hiszen az csupán pislákol a költeményben, nem tud melegíteni. Hidegérzet a bőrön, nyomor a körülményekben – forróság a szívben, álom a gyermekképzetben. E különleges, lélekben megélt – s évszakélményeket is az asszociációs mezőbe hívó fantáziavilágba villantó – „hőfok”-változás hagyományos a költészetben, s olykor évszakszimbólika is kapcsolódik hozzá. Elég itt utalnunk arra, hogy például Shakespeare-nél éppúgy megtaláljuk (3), mint Petőfi Sándornál (4).

Említettük: a veszélyeztetett lét szabadsága az itt felbukkanó szabadság. Ezt jelzőn, az egyébként rendesen pozitív tartalmú szavak is csak redukáltak azok, negativitással társítottak a versidőben, azaz a gyermeklétben: kényszeredett a mosoly (egy talált vagy kapott élménydarabka váltja ki – nyomorképzet kapcsolódik tehát a mosolyhoz), tudóbajossá betegszik itt a remény, pislákolva ég csupán a hit „maradék fája”, s a természeti létet élő ember számára gyakran üdítő, simogató avagy röptető szél (5) is jajgat itt, téli jeges hideget fúj az emberre.

A versszerkezetben egy-egy strófa egy-egy, rég letűnt időből felmerülő sajátos teret vetít elénk: az első a végtelent, benne a nagyon is parányi végessel, a negatív határtalanhoz kapcsolt határolttal: a bokáig érő sár, az úttalanság szűnni nem akaró világa a végtelen tér képzetét kelti, a természetbe vetettséget, pontosabban az oda kivetettséget idézi. A nem határoltban jelenik meg a konkrét, a határolt, emberparányként a beláthatatlan, a maga arcával és a – talán az éhhaláltól megmentő – kenyérdarabkával: a keserűen mosolygó, nyilván befelé tekintő szegény-archoz rendeli a költő a csak vegetáló életre utaló kenyeret. A végtelenben elvesző határoltra a második versszakban a zárt tér, azon belül is a legszűkebb cselekvésmező felel, a szobasarok, ahová a beteg remény és az alig-hit szorul. A repedt kályha konkrét képe konkrétta (is) teszi a hit maradék fáját, s itt tetten érhető az is, ahogyan Rostás-Farkas kézzelfogható jelenségeket elvonttá emel: a zárt térben, a szobában a gyermekekre váró hideg, a tüzelő hiánya, 'maradék fa télire' változik át „hitünk maradék fájá”-vá. Ady *Az öreg Kúnné*-jában olvashatunk hasonló mélységű nyomorról. Ám itt a magányos, a sárba nehezedett ember társakra lel. A nyomorban legalább nincs egyedül, mint a többes számú főnevek jelzik: „szobánk”, „hitünk”. A végtelen nagyban elvesző véges kicsi és a határolt tér után, a harmadik strófa első felében a két világ – a künn és a benn – összekapcsolódik a jegességben, a reménytelenségben.

A jellegzetes Rostás-Farkas György-féle hit azonban mégis feltör a verszárlatban, mintegy poentírozott epigrammatikus zárásúvá – téve a költeményt: A már mindenről lemondott

ember fejét valami mégis magához emeli: az anya kezének melege. Az első strófa sáros arcú, bánat-mosolyú, horgasztott fejű látomása – ha nem is tér vissza konkrétan a versmezőbe – képzeletünkben kissé megfényesedik, azaz megemelődik, mert megidézte már a gyermekszív és főleg az anyakéz, a leggyakrabban az arcot, a fejet simogató anyakéz. S az első strófa magányos kis sárban cuppogója a vers végére is társak között marad, sőt a reménytelen nyomor festése után itt a remény szavai kerülnek többes számba (anyánk, szívünk) úgy, hogy elmarad a többes számú főnevek mellől a második strófában olvasott kilátástalanság-érzet („szobánk sarkában / göthösen köhögött / ... a remény / ... / pislákolva égett / hitünk maradék fája”). Őrzi tehát a második strófa többesét a harmadik: a testvériséget nyomorban, örömben egyaránt vállalva, másokért is reménykedve, csatázva. Hiszen míg az egyénnek mindössze egy szelet kenyér volt a társa, a testvérek körében élőknek már nemcsak a közös nyomor a jussa, hanem az anya kezének melege is, s az otthon melege űzi a magányát. A reménytelen nyitány után megszületik a megtalált otthonosság verse, illetve a szeretet-teli közös otthon, a testvéri haza reményének elégitikus költeménye, a Zajló jégtáblák.

Érezzük, tudjuk: nem teljes ez az otthonélmény: a mondatszerkesztés a költemény utolsó szavának, kifejezésének ugyanis a „zajló jégtáblákat” hagyja meg. Ezzel, mint említettük, a természeti létre utal, ám egyúttal kerekre zárja a költeményt, visszatér a címhez. A cím és az utolsó sor tehát keretbe foglalja, azaz – újabb, ezúttal negatív poentírozottságul –: abroncsként szorítja össze a reményt, az élő, megszületett, ámde további küzdelmekben megőrzendő, sőt kivívandó, teljesebb reményt, a gandhis bizodalmat. A hangok és a ritmus is erre az állapotra, a megtalált otthon, az idill fenyegetettségére erősít rá: „keze melege” magas hangrendű szavaira s ritmusgyorsító rövid szótagjaira keményen csap rá: a „zajló jégtábláit” vegyes hangrendű, ám mély magánhangzók által dominált hangrendje s a hosszú szótagok ritmuslassító sora.

Rostás-Farkas György költészetének gyakori, ellentétes jelentésű motívumai: a remény, a hit, a tűz, a szív, az anya, illetve a jaj, a félelem, a hideg szinte szótárszerűen bukkannak itt fel. Az egyéni s egyben szokatlan, egymásnak ellentmondó jelentésű szavakat összekapcsoló, nehezen feloldható ellentéteket hordozó képek, azaz oximoronok (szívünk jégtáblái, tüdőbajos remény), illetve a megszemélyesítésnek is felfogható – az említett további küzdelem szakrális jellegére, megfelelésért való imádkozásra is utaló – szinedokhé (keresztet vetett / a jeges félelem) ugyanígy, azt a többször említett kettősséget hordozzák, amely Rostás-Farkas György reményhíd-szerepével (6) függ össze, amely fájdalmakat és hiteket egyszerre őriz.

Epigrammatikus *elégia*, mondtuk. Mert mint az elégiákban általában, itt is – Ady szavaival – „lemondásos a hit”, itt is „az eszmény iránti lelkesedésből ered a bánat. Az ember tudja: idillként is élhető az élet, adott benne a boldogság-otthonlehetőség. De látja, áltatás nélkül, a valós helyzetet is: a veszélyeztetettséget, az otthontalanságot”. (7)

S a versalanynak az olvasó által ismeretlen életminőségű jelenéből réved egy olyan múltba, amely a nyomor mellett mindenképpen tartalmazza a biztonságot, az otthon élményét (is), az anyakéznek a pislákoló tűznél forróbb – jégolvasztó – melegét. Miután a versalany nem mindig azonos a szerzővel, itt sem feltétlenül, azaz más – ismeretlen sorstárs – is megszólalhat a vers szubjektumaként. Feltehetjük tehát a kérdést: A jelen otthonélménnyel teli-e a *Zajló jégtáblák* mint *sorsvers* alanyának életében? Az általánosítható versi alany életében? A szövegből nem derül erre fény. Ekképpen rejtett értékszembesítésről is beszélhetünk a Zajló jégtáblákról szólva, mert ha a jelenben (esetleg) meg is éli a biztonságot és az otthon élményét a versszubjektum, az anyakéz melegét vagy ahhoz hasonló, a szív jegét olvasztó élményt már nem bizonyosan.

JEGYZETEK

- (1) V.ő. pl. „szívem fákllyatűz” (Viola hajnalokon: a Megváltásért – som, Szentendre, 3989. kötetből), „Ősi tüzek / Lobognak előttem”(Putrik világából jöttem c. versben, u.o.), „Hüledvezve nézem / a szépség erejét, / olthatatlan tűzét, / amely föltámadt benned” (Veled c. versben, A békesség zárandokai, é.n., kötetből.)
- (2) Németh G. Béla: Mindenütt csak kék az ég. In. Babits, a szabadító. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987. 91. p.
- (3) V.ő. a III. Richárd nyitó soraival, Gloster szavaival: 'York napsütése rosszkedvünk telét / Tündöklő nyárrá változtatta át" (Vass István ford.)
- (4) V.ő. Bírom végre Juliskámat: „... a sírtól sem félek már, / Hogy meghűt majd engemet, / Mert e láng még ott is fogja / Melegíteni szívemet”, illetve Te a tavaszt szereted...: „Egy lépést kell tennem még, / Egy lépést előre, / S akkor rájutok a tél / Fagyos küszöbére. // Lépnél egyet előre, / Lépnék egyet hátra, / S benne volnánk közösen / A szép meleg nyárba”.
- (5) Rostás-Farkas Györgynél is, pl. „a szél kegyesen / megsimogatta arcomat” (a Bús századok c. versben, az Aranyhídon, Budapest, 1996. kötetből). Vagy: „táltos szelek / paripáját meglovagolva / újra elindulok” (az Elindulok c. versben, a Tiétek a szívem, Budapest, 1994. kötetből).
- (6) Ranner Gizella: Előszó. In. Aranyhídon 5. p.
- (7) Király István: Intés az őrzőkhöz 2. Budapest, 1982. 81. p.

TISZTELETTELJES KÉRÉS ELŐFIZETŐINKHEZ!

Bízunk abban, hogy továbbra is töretlen támogatói, előfizetői maradnak lapunknak. Ennek reményében kérjük minden kedves Előfizetőnket, régieket és újakat, hogy a 2011. évi előfizetési díjat, amely 2500 forint, az alábbi számlára befizetni szíveskedjenek: OTP Csongrád Megyei Igazgatóság, Szeged, Módszertani Közlemények, 11735005-20003933. Kérjük, hogy a lap esetleges lemondását írásban közöljék a Kiadóhivattal, mert ellenkező esetben továbbra is küldjük a folyóiratot, feltételezve, hogy esetleg a díj befizetésének késedelméről van szó.

Köszönjük megértésüket és támogatásukat.

A MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK KIADÓHIVATALA